

Βρυξέλλες, 3 Ιουλίου 2025
(OR. en)

11246/25

COMPET 685
IND 246
EMPL 352
SOC 500
ECOFIN 951
POLCOM 149
FIN 828
FISC 157
ENV 656
CLIMA 248
ENER 347
ATO 44
MAP 31
RECH 316
RC 43

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	2 Ιουλίου 2025
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2025) 378 final
Θέμα:	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ Υλοποίηση της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία I

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2025) 378 final.

σνημμ.: COM(2025) 378 final

Βρυξέλλες, 2.7.2025
COM(2025) 378 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Υλοποίηση της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία I

Υλοποίηση της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία I

1. Εισαγωγή

Στο πλαίσιο της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία¹, η Επιτροπή παρουσίασε συγκεκριμένα μέτρα για την περαιτέρω προώθηση της απανθρακοποίησης και της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας. Τα μέτρα ανταποκρίνονται στην έκκληση να αναπτυχθεί μια προσέγγιση που ενσωματώνεται επαρκώς σε όλες τις πολιτικές της ΕΕ ώστε να υποστηριχθεί αυτός ο διττός στόχος. Καταδεικνύουν επίσης τη δέσμευση της ΕΕ να δώσει λύσεις στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ευρωπαϊκή βιομηχανία, όπως το χάσμα στις τιμές της ενέργειας μεταξύ της ΕΕ και των κύριων ανταγωνιστών της, η υποτονική ζήτηση ή ο αθέμιτος παγκόσμιος ανταγωνισμός, παρέχοντας παράλληλα στις εταιρείες, μεγάλες και μικρές, καθώς και στους επενδυτές τη βεβαιότητα ότι η Ευρώπη αναλαμβάνει πλήρως τη δέσμευση να καταστεί μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία έως το 2050, λαμβάνοντας υπόψη τη δικαιοσύνη, την τεχνολογική ουδετερότητα και την οικονομική αποδοτικότητα, διασφαλίζοντας τη δίκαιη μετάβαση και ενισχύοντας την περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Οι επενδύσεις στην απανθρακοποίηση θα τονώσουν την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της Ευρώπης, θα ενισχύσουν την οικονομική και ενεργειακή ανθεκτικότητα και ασφάλειά της και θα δημιουργήσουν θέσεις εργασίας που θα είναι σταθερές και ανθεκτικές στις μελλοντικές εξελίξεις.

Εν μέσω του παγκόσμιου αγώνα δρόμου για μηδενικές καθαρές εκπομπές, η συμφωνία για καθαρή βιομηχανία θα δώσει τη δυνατότητα στην ΕΕ να πρωτοστατήσει στην ανάπτυξη των αγορών καθαρής τεχνολογίας του μέλλοντος. Σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Ενέργειας, η παγκόσμια αγορά των έξι κορυφαίων τεχνολογιών καθαρής ενέργειας μαζικής παραγωγής² αναμένεται να αυξηθεί σε περισσότερα από 2 τρις. USD έως το 2035 — κοντά στη μέση αξία της παγκόσμιας αγοράς αργού πετρελαίου τα τελευταία χρόνια³. Εν τω μεταξύ, το εμπόριο στον τομέα της καθαρής τεχνολογίας αναμένεται να ανέλθει σε 575 δισ. USD έως το 2035. Όπως παρουσιάζεται στην τελευταία έκθεση για τις επενδύσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων⁴, η ισχυρή θέση της Ευρώπης στην καινοτομία και στο εμπόριο στον τομέα της καθαρής τεχνολογίας αποδίδει καρπούς. Για παράδειγμα, από το 2017 οι ευρωπαϊκές εξαγωγές τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα έχουν αυξηθεί κατά 65 %, σε σύγκριση με 79 % για την Κίνα και 22 % για τις Ηνωμένες Πολιτείες. Η ΕΕ πρέπει να εξασφαλίσει τη διατήρηση και την ενίσχυση αυτού του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος.

Για να διατηρηθεί αυτή η ισχυρή θέση, η βιομηχανία έχει ανάγκη από προβλεψιμότητα ως προς την κατεύθυνση της Ευρώπης, ένα κανονιστικό πλαίσιο που ελαχιστοποιεί την περιττή γραφειοκρατία καθώς και ταχεία και αποτελεσματική εφαρμογή όλων των προτεινόμενων μέτρων. Η απανθρακοποίηση και η επανεκβιομηχάνιση είναι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος και δεν υπάρχει αξιόπιστη πορεία προς την απανθρακοποίηση χωρίς ισχυρή και ανθεκτική ευρωπαϊκή βιομηχανική βάση. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, παράλληλα με την πρόταση τροποποίησης του ευρωπαϊκού νομοθετήματος για το κλίμα που θέτει κλιματικό στόχο για το 2040, με τις αναγκαίες δυνατότητες ευελιξίας, η παρούσα ανακοίνωση δείχνει ότι η υλοποίηση βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη. Λίγους μόλις

¹ COM(2025) 85 final.

² Ηλιακά φωτοβολταϊκά, ανεμογεννήτριες, ηλεκτρικά αυτοκίνητα, μπαταρίες, ηλεκτρολυτικές κυψέλες και αντλίες θερμότητας.

³ Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας: Energy Technology Perspectives 2024 (Προοπτικές των ενεργειακών τεχνολογιών για το 2024), Οκτώβριος 2024.

⁴ Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, Investment Report 2024/2025: Innovation, integration and simplification in Europe (Έκθεση για τις επενδύσεις την περίοδο 2024/2025: Καινοτομία, ενσωμάτωση και απλούστευση στην Ευρώπη), 2025.

μήνες μετά την παρουσίαση της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία, δρομολογούμε ένα πρώτο κύμα δράσεων, στηρίζοντας ενεργά τη βιομηχανία σε αυτή την κρίσιμη μετάβαση, με σκοπό την ενίσχυση της ευρωπαϊκής βιομηχανικής βάσης, την προώθηση ισότιμων όρων ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο και την απελευθέρωση του δυναμικού, μεταξύ άλλων, της καινοτομίας.

Έχει σημειωθεί πρόοδος και στις έξι κινητήριες δυνάμεις της επιχειρηματικότητας που προσδιορίζονται στη συμφωνία για καθαρή βιομηχανία. Με τα μέτρα αυτά επιτυγχάνεται ισορροπία μεταξύ της στήριξης των φιλόδοξων στόχων της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία και της διατήρησης ισότιμων όρων ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά, ώστε τα κράτη μέλη να μπορούν να παρέχουν στοχευμένη χρηματοδοτική στήριξη στις προσπάθειες απανθρακοποίησης και να οικοδομήσουν εθνικά αυτοδύναμες αξιακές αλυσίδες στον τομέα της καθαρής τεχνολογίας, όπου είναι αναγκαίο, χωρίς να δημιουργούνται αδικαιολόγητες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Επίσης, παρέχεται στα κράτη μέλη η δυνατότητα μόχλευσης των φορολογικών κινήτρων που λειτουργούν ως καταλύτης για τις ιδιωτικές επενδύσεις σε έργα απανθρακοποίησης, ώστε εν τέλει να διευκολύνουν την ταχεία μετάβαση σε ένα καθαρό και οικονομικά προσιτό ευρωπαϊκό ενεργειακό σύστημα.

Παράλληλα, η Επιτροπή συνέχισε τη συνεργασία της με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Μετά την έγκριση της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία, οι στρατηγικοί διάλογοι για το μέλλον της αυτοκινητοβιομηχανίας και το μέλλον του ευρωπαϊκού τομέα του χάλυβα οδήγησαν στην υιοθέτηση ειδικών σχεδίων δράσης⁵, με συγκεκριμένες τομεακές δράσεις για τη διατήρηση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος της Ευρώπης. Επίσης, η Επιτροπή διοργάνωσε διάλογο σχετικά με την κυκλική οικονομία στο πλαίσιο της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία με στόχο την προετοιμασία της πράξης για την κυκλική οικονομία. Θα παρουσιαστούν περαιτέρω μέτρα με βάση τους διαλόγους που πραγματοποιήθηκαν με τη φαρμακευτική και τη χημική βιομηχανία, ώστε να αντιμετωπιστούν συγκεκριμένα ζητήματα που απασχολούν τους εν λόγω τομείς.

Οι δράσεις για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της ανταγωνιστικότητας των βιομηχανιών μας βαίνουν πέρα από τη συμφωνία για καθαρή βιομηχανία. Η στρατηγική για την ενιαία αγορά, η στρατηγική για την Ένωση Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων, η στρατηγική για την ανθεκτικότητα των υδάτων, η ανακοίνωση με τίτλο «Μια Ένωση Δεξιοτήτων» που συνοδεύεται από σχέδιο δράσης για τις βασικές δεξιότητες καθώς και στρατηγικό σχέδιο για την εκπαίδευση στους τομείς STEM, και η στρατηγική της ΕΕ για τις νεοφυείς και τις αναπτυσσόμενες νέες επιχειρήσεις ενισχύουν, μεταξύ άλλων, τους στόχους της συμφωνίας. Οι εν λόγω δράσεις ενισχύονται περαιτέρω με τέσσερις δέσμες μέτρων απλούστευσης Omnibus που αποσκοπούν στη μείωση του κανονιστικού φόρτου.

Κατά τις προσεχείς εβδομάδες και μήνες, η Επιτροπή θα προωθήσει με αποφασιστικότητα την εφαρμογή των υπόλοιπων μέτρων που περιγράφονται στη συμφωνία για καθαρή βιομηχανία.

2. Πρώτη δέσμη μέτρων για την υλοποίηση της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία

Μια κρίσιμη συνιστώσα για την επίτευξη των φιλοδοξιών και των στόχων της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία είναι το νέο πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία, το οποίο εγκρίθηκε από την Επιτροπή τον Ιούνιο του 2025. Η έγκριση ενισχύσεων άνω των 85 δισ. EUR έως τον Ιούνιο του 2025 βάσει των τμημάτων που αφορούν τη «μετάβαση» και περιλαμβάνονται στο προσωρινό πλαίσιο κρίσης και μετάβασης καταδεικνύει ότι οι απλουστευμένοι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις μπορούν να αυξήσουν τόσο την κλίμακα των ενισχύσεων αυτών όσο και την προθυμία των κρατών μελών ως προς τη χρήση τους για την επίτευξη των στόχων της

⁵ COM(2025) 96 final και COM(2025) 125 final.

πράσινης μετάβασης. Επιπλέον, το γεγονός ότι τα περισσότερα κράτη μέλη είχαν ήδη αρχίσει να εφαρμόζουν τα μέτρα για επιτάχυνση της μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας βάσει του προσωρινού πλαισίου κρίσης και μετάβασης αναδεικνύει την πρακτική πείρα που έχει αποκτηθεί και την ανάγκη για ένα σταθερό, μακροπρόθεσμο πλαίσιο που θα αντικαταστήσει το προσωρινό πλαίσιο και θα συνεχίσει να στηρίζει την απανθρακοποίηση της βιομηχανίας.

Το νέο πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων απλουστεύει περαιτέρω και επιταχύνει τη διαδικασία χορήγησης ενισχύσεων από τα κράτη μέλη καθώς προβλέπονται σαφέστερα και πιο ευέλικτα κριτήρια για την αξιολόγηση των μέτρων κρατικών ενισχύσεων, παρέχεται πιο μακροπρόθεσμος χρονικός ορίζοντας σχεδιασμού ενώ αυξάνονται η προβλεψιμότητα των επενδύσεων και η ασφάλεια για τις επιχειρήσεις. Σύμφωνα με τους στόχους της, η συμφωνία για καθαρή βιομηχανία απευθύνεται σε όλες τις βιομηχανικές επιχειρήσεις, με έμφαση στις ενεργοβόρες βιομηχανίες και στον τομέα της καθαρής τεχνολογίας, και θεσπίζει μέτρα ενισχύσεων προκειμένου να επιταχυνθούν η ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας καθώς και οι επενδύσεις στην απανθρακοποίηση της βιομηχανίας και στην παραγωγική ικανότητα στον τομέα της καθαρής τεχνολογίας. Τα κράτη μέλη θα είναι σε θέση να συμβάλουν στη χρηματοδότηση της επέκτασης της παραγωγής καθαρών τεχνολογιών στην Ευρώπη, χρησιμοποιώντας τόσο ανακυκλωμένες όσο και πρωτογενείς εισροές, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας των ευρωπαϊκών αλυσίδων εφοδιασμού. Θα δώσει επίσης τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να μειώσουν το κόστος ηλεκτρικής ενέργειας των ενεργοβόρων χρηστών που δραστηριοποιούνται σε κλάδους που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο μεταφοράς της παραγωγής τους εκτός της Ένωσης σε χώρες όπου δεν υπάρχουν περιβαλλοντικοί κανονισμοί ή είναι λιγότερο φιλόδοξοι, με αντάλλαγμα επενδύσεις για απανθρακοποίηση. Το νέο πλαίσιο προωθεί την προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων μέσω της μείωσης των επενδυτικών κινδύνων σε έργα που ευθυγραμμίζονται με τους στόχους της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία.

Επιπλέον, οι νέοι κανόνες συμβάλλουν στη δημιουργία πρωτοπόρων αγορών καθαρών προϊόντων και διευκολύνουν τον συνδυασμό της χρηματοδότησης από το Ταμείο Καινοτομίας και της εθνικής χρηματοδότησης, καθώς διευκολύνουν την έγκριση κρατικών ενισχύσεων για τα κράτη μέλη που επιθυμούν να στηρίξουν έργα με σφραγίδα κυριαρχίας στο πλαίσιο του εν λόγω ταμείου. Το νέο πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων συμπληρώνει τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, οι οποίοι εξακολουθούν να ισχύουν πλήρως και καλύπτουν επίσης άλλα μέτρα που θα συμβάλουν στην εφαρμογή της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία. Τα κράτη μέλη μπορούν να γνωστοποιούν τη λήψη μέτρων με τα οποία παρέχεται στήριξη σε παραγωγούς καθαρής τεχνολογίας, όπως οι μπαταρίες, προκειμένου να επιτύχουν αποδοτική κλίμακα σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις. Υπό κανονικές συνθήκες αγοράς, οι παραγωγοί καθαρής τεχνολογίας θα πρέπει να είναι σε θέση να καλύπτουν τις λειτουργικές δαπάνες τους χωρίς περαιτέρω δημόσια στήριξη. Η Επιτροπή είναι έτοιμη να βοηθήσει τα κράτη μέλη να προσδιορίσουν, βάσει των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, τους κατάλληλους τρόπους σχεδιασμού της δημόσιας στήριξης η οποία αντισταθμίζει τις ανεπάρκειες της αγοράς, είναι απαραίτητη, αναλογική και δεν στρεβλώνει αδικαιολόγητα τον ανταγωνισμό και το εμπόριο στην ενιαία αγορά ή να τα βοηθήσει στο σχεδιασμό δημόσιας στήριξης ανεξάρτητης από κρατική ενίσχυση.

Επίσης, όπως ανακοινώθηκε στη συμφωνία για καθαρή βιομηχανία, η Επιτροπή, στο πλαίσιο της υπό εξέλιξη αναθεώρησης του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία, θα αξιολογήσει αν και με ποιον τρόπο θα πρέπει να επικαιροποιηθούν οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, ώστε να παρέχονται καλύτερα κίνητρα στη βιομηχανία για να επενδύσει στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων, την επανειδίκευση, τις ποιοτικές θέσεις εργασίας και την πρόσληψη εργαζομένων για την επίτευξη δίκαιης μετάβασης. Η Επιτροπή θα εξετάσει ειδικότερα τους κανόνες που καλύπτουν τις ενισχύσεις σε ό,τι

αφορά τις κοινωνικές επιχειρήσεις και την πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα καταρτίσει ειδική καθοδήγηση ώστε να βοηθήσει τα κράτη μέλη κατά τον σχεδιασμό μέτρων κρατικών ενισχύσεων σε ό,τι αφορά την κοινωνική στήριξη και τις κοινωνικές επενδύσεις. Σε πολλές περιπτώσεις, η εν λόγω στήριξη είτε δεν λογίζεται ως ενίσχυση είτε απαλλάσσεται κατά κατηγορία βάσει του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία.

Παράλληλα με το νέο πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις, **η σύσταση της Επιτροπής σχετικά με τα φορολογικά κίνητρα, η οποία εκδόθηκε σήμερα, ενθαρρύνει τις επενδύσεις σε καθαρές τεχνολογίες και στην απανθρακοποίηση της βιομηχανίας, με λήψη μέτρων όπως η ταχύτερη απόσβεση και οι πιστώσεις φόρου.** Με αυτόν τον τρόπο θα μειωθούν αποτελεσματικά οι οικονομικοί φραγμοί για τις εταιρείες που επενδύουν στη βιωσιμότητα και θα ενισχυθούν οι πρωτοπόρες αγορές για απανθρακοποιημένα προϊόντα. Η Επιτροπή, υποστηρίζοντας σε μεγάλο βαθμό την ταχύτερη απόσβεση έως την άμεση φορολογική αναγνώριση και την ευελιξία της επιστροφής πιστώσεων φόρου, αποσκοπεί στην παροχή ασφάλειας και έγκαιρης στήριξης στις επιχειρήσεις.

Το ενεργειακό σύστημά μας είναι καίριας σημασίας όσον αφορά τη διαμόρφωση των κατάλληλων συνθηκών για την απανθρακοποίηση της οικονομίας μας. Όλες οι ενεργειακές λύσεις μηδενικών και χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, συμπεριλαμβανομένων των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, της πυρηνικής ενέργειας, της ενεργειακής αποδοτικότητας, της αποθήκευσης ενέργειας, της δέσμευσης, χρήσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα, των απορροφήσεων άνθρακα, της γεωθερμικής και υδροηλεκτρικής ενέργειας και όλων των άλλων υφιστάμενων και μελλοντικών τεχνολογιών ενέργειας μηδενικών καθαρών εκπομπών, είναι απαραίτητες για την απανθρακοποίηση του ενεργειακού συστήματος έως το 2040. Προκειμένου να παρασχεθεί η βάση στα κράτη μέλη και στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές για την επιτάχυνση της μετάβασης σε ένα οικονομικά προσιτό και πιο ευέλικτο ενεργειακό σύστημα, με επαρκώς ανεπτυγμένα δίκτυα και δυναμικότητα αποθήκευσης, η Επιτροπή εγκρίνει δέσμη εγγράφων καθοδήγησης. Στα έγγραφα αυτά περιλαμβάνονται **i) καινοτόμες τεχνολογίες και μορφές ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ii) καθορισμός ειδικών περιοχών δικτύου και υποδομών αποθήκευσης και iii) μεθοδολογίες τιμολόγησης δικτύου.** Με στήριξη της ανάπτυξης πρόσθετων έργων καθαρής ενέργειας και δικτύων, η εφαρμογή της παρούσας δέσμης κατευθυντήριων γραμμών θα ωφελήσει επίσης την παραγωγή των αντίστοιχων καθαρών τεχνολογιών εντός της ΕΕ στις οποίες η Ευρώπη κατέχει ηγετική θέση παγκοσμίως.

Οι κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με **καινοτόμες μορφές τεχνολογίας και μορφές ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στηρίζουν την επέκταση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, συμβάλλοντας στη μείωση του κόστους του ενεργειακού εφοδιασμού της Ευρώπης.** Η εξάρτηση της Ευρώπης από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα συμβάλλει σημαντικά στην αστάθεια και στο υψηλό κόστος εφοδιασμού. Η ΕΕ μπορεί να μετριάσει το εν λόγω κόστος με την επέκταση των καινοτόμων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και τη χρήση αναξιοποίητου δυναμικού (π.χ. αγροφωτοβολταϊκά, πλωτά συστήματα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ωκεάνια ενέργεια). Μεταξύ του 2021 και του 2023 οι καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ εξοικονόμησαν ήδη 100 δισ. EUR χάρη στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από τη νέα εγκατεστημένη δυναμικότητα φωτοβολταϊκών και αιολικής ενέργειας⁶.

Οι κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον καθορισμό των περιοχών δικτύου και αποθήκευσης αποσκοπούν στην ενίσχυση και την επιτάχυνση της επέκτασης των ευρωπαϊκών δικτύων, καθώς

⁶ ΔΟΕ (2023), Renewable Energy Market Update (Επικαιροποίηση της αγοράς ανανεώσιμων πηγών ενέργειας) — Ιούνιος 2023, ΔΟΕ, Παρίσι <https://www.iea.org/reports/renewable-energy-market-update-june-2023>, Άδεια: CC BY 4.0.

και στην επιτάχυνση της ανάπτυξης λύσεων αποθήκευσης. Ο καθορισμός αυτός είναι ζωτικής σημασίας υπό το πρίσμα της αναμενόμενης αύξησης της αποκεντρωμένης παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας, της αυξανόμενης ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας και των υφιστάμενων περιορισμών στο δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας, όπως η ανάγκη σύνδεσης των υποδομών επαναφόρτισης για ηλεκτρικά οχήματα, από κοινού με τα οφέλη που προσφέρει στην αποθήκευση και στο ενεργειακό σύστημα συνολικά, καθώς και η ανάγκη εκσυγχρονισμού του 40 % των υφιστάμενων δικτύων. Επιπλέον, η δυναμικότητα ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές αυξάνεται ραγδαία, με την προσθήκη περίπου 78 GW μόνο το 2024. Δεδομένου ότι η ετήσια επέκταση της δυναμικότητας ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές θα πρέπει να ανέλθει σε περίπου 100 GW κατά μέσο όρο έως το 2030, οι διαδικασίες αδειοδότησης για έργα αποθήκευσης ανανεώσιμης ενέργειας και η ανάπτυξη δικτύων που ενσωματώνουν ανανεώσιμη ενέργεια πρέπει να επιταχυνθούν σημαντικά.

Στο τρίτο έγγραφο καθοδήγησης σχετικά με τις μεθοδολογίες τιμολόγησης δικτύου προωθείται ο σχεδιασμός της τιμολόγησης δικτύου που αποσκοπεί στη μείωση του συνολικού κόστους του συστήματος με υποστήριξη της ευελιξίας και των κινήτρων τοποθεσίας και με ενίσχυση της αποδοτικότητας της χρήσης και της διαχείρισης του δικτύου. Αυτή η μετάβαση προκειμένου να προωθηθεί η αλλαγή συμπεριφοράς των χρηστών είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική διαχείριση των περιόδων αιχμής της κατανάλωσης με οικονομικά αποδοτικό τρόπο. Τα τιμολόγια δικτύου μπορούν να διαδραματίσουν ουσιαστικό ρόλο καθώς ενθαρρύνονται όλοι οι χρήστες του συστήματος να βελτιστοποιήσουν τις συνήθειες χρήσης τους. Μια συντονισμένη προσέγγιση προσφέρει σημαντικά οφέλη, συμπεριλαμβανομένων της μείωσης των δαπανών διαχείρισης του δικτύου και της δαπανηρής συμφόρησης, της βελτίωσης της ικανότητας του δικτύου να απορροφά την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, καθώς και του περιορισμού της ανάγκης για εκτεταμένες ενισχύσεις του δικτύου σε ό,τι είναι αναγκαίο. Με αυτόν τον τρόπο θα μειωθούν τα συνολικά έξοδα δικτύου που βαρύνουν τους καταναλωτές στους λογαριασμούς ενέργειας και θα ωφεληθούν άμεσα οι χρήστες που συμβάλλουν στην ενοποίηση του ενεργειακού συστήματος.

Άλλες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η βιομηχανία περιλαμβάνουν την **έκθεση στον αθέμιτο διεθνή ανταγωνισμό** και τον κανονιστικό φόρτο. Από την έναρξη λειτουργίας του συστήματος εμπορίας εκπομπών της ΕΕ (στο εξής: ΣΕΔΕ της ΕΕ), ο κίνδυνος διαρροής άνθρακα έχει αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά με τη χορήγηση δωρεάν δικαιωμάτων σε τομείς που εκτίθενται σε αυτόν τον κίνδυνο. Τα δωρεάν δικαιώματα για τις εγκαταστάσεις του ΣΕΔΕ της ΕΕ στις οποίες παράγονται εμπορεύματα που υπάγονται στον μηχανισμό συνοριακής προσαρμογής άνθρακα (στο εξής: ΜΣΠΑ) θα καταργηθούν σταδιακά από το 2026 έως το 2034, παράλληλα με τη σταδιακή εφαρμογή των οικονομικών υποχρεώσεων στο πλαίσιο του ΜΣΠΑ για τα εισαγόμενα εμπορεύματα. Μολονότι με τον ΜΣΠΑ αντιμετωπίζεται ο κίνδυνος διαρροής άνθρακα που συνδέεται με την παραγωγή εμπορευμάτων ΜΣΠΑ για την ΕΕ, ο κίνδυνος διαρροής άνθρακα που συνδέεται με την παραγωγή εμπορευμάτων ΜΣΠΑ για τις εξαγωγικές αγορές ενδέχεται να αυξηθεί με τη σταδιακή κατάργηση της δωρεάν κατανομής, εφόσον ορισμένες τρίτες χώρες δεν θεσπίζουν ισοδύναμη πολιτική για την τιμολόγηση των ανθρακούχων εκπομπών. Για διάφορους τομείς που καλύπτονται από τον ΜΣΠΑ έχει ζητηθεί η ανάληψη επείγουσας **δράσης ώστε να αντιμετωπιστεί η διαρροή άνθρακα στις εξαγωγές.**

Συνεπώς, όπως ανακοινώθηκε στο σχέδιο δράσης για τον χάλυβα και τα μέταλλα, η Επιτροπή εξέτασε επιλογές σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης αυτού του κινδύνου. Κάθε λύση θα πρέπει να ευθυγραμμίζεται πλήρως με τους περιβαλλοντικούς στόχους του ΜΣΠΑ, τηρώντας παράλληλα τους σχετικούς κανόνες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (στο εξής: ΠΟΕ). Επιπλέον, αυτή η λύση θα πρέπει να εφαρμοστεί γρήγορα ώστε να παρέχεται ασφάλεια δικαίου και να αποφεύγεται ο περιττός διοικητικός φόρτος. Επομένως, η Επιτροπή σκοπεύει να υποβάλει ειδική πρόταση για χρήση των εσόδων που προκύπτουν από τον ΜΣΠΑ —ο οποίος θα επεκταθεί— προκειμένου να στηριχθεί η

παραγωγή που διατρέχει κίνδυνο διαρροής άνθρακα. Με αυτόν τον τρόπο θα δοθεί η δυνατότητα στους θιγόμενους παραγωγούς να αποζημιωθούν αναλογικά προς τη σταδιακή κατάργηση των δωρεάν δικαιωμάτων υπό την προϋπόθεση παραδοτέων όσον αφορά τη μακροπρόθεσμη απανθρακοποίηση. Το πεδίο εφαρμογής θα πρέπει να καθοριστεί βάσει αντικειμενικών κριτηρίων. Το σύστημα αυτό θα τεθεί σε εφαρμογή για αρχικά καθορισμένη περίοδο και θα επανεξεταστεί το 2027. Η πρόταση θα υποβληθεί έως το τέλος του 2025, μαζί με την πρόταση για την επέκταση του ΜΣΠΑ στα κατάντη εμπορεύματα και τη θέσπιση μέτρων κατά της καταστρατήγησης, με την επιφύλαξη των υφιστάμενων προτάσεων της Επιτροπής σχετικά με νέους ιδίους πόρους για τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Σκοπός της λύσης αυτής είναι να διασφαλιστεί η ίση μεταχείριση των εμπορευμάτων ΜΣΠΑ —ανεξαρτήτως αν παράγονται και πωλούνται στην ΕΕ, αν εξάγονται από την ΕΕ σε τρίτες χώρες ή εισάγονται στην ΕΕ— για να διατηρηθεί η συμβατότητα με τους κανόνες του ΠΟΕ. Η Επιτροπή θα παράσχει περαιτέρω ανάλυση του κινδύνου διαρροής άνθρακα που συνδέεται με την παραγωγή εμπορευμάτων ΜΣΠΑ τα οποία προορίζονται προς εξαγωγή, προκειμένου να σχεδιάσει επαρκώς το μέτρο και να διαβουλευθεί με τους τομείς που καλύπτονται από τον ΜΣΠΑ σχετικά με τα εν λόγω σχέδια πριν από τη διατύπωση της πρότασης, λαμβάνοντας υπόψη και τις ειδικές συνθήκες σε εθνικό επίπεδο. Για τον σκοπό αυτό, θα διοργανωθεί διάλογος υψηλού επιπέδου.

Η απλούστευση αποτελεί έναν ακόμη βασικό πυλώνα της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία.

Σημειώθηκε πρόοδος σε αρκετούς τομείς της νομοθεσίας με σκοπό τη μείωση του κανονιστικού φόρτου και την παροχή της δυνατότητας στη βιομηχανία να αποδεχτεί τη μετάβαση σε μια βιώσιμη οικονομία με πιο αποτελεσματικό και ρεαλιστικό τρόπο. Η πρόταση για την απλούστευση του μηχανισμού συννομοθεσίας προσαρμογής άνθρακα (ΜΣΠΑ), η οποία εγκρίθηκε τον Φεβρουάριο του 2025 στο πλαίσιο διατύπωσης της δέσμης Omnibus I, αποσκοπεί στη μείωση της γραφειοκρατίας και στη διασφάλιση της ομαλής εφαρμογής του ΜΣΠΑ όταν τεθεί σε πλήρη λειτουργία τον Ιανουάριο του 2026. Ειδικότερα, η πρόταση θεσπίζει ετήσιο όριο 50 τόνων βάσει μάζας με το οποίο περίπου το 90 % των εισαγωγών απαλλάσσεται από τυχόν υποχρεώσεις στο πλαίσιο του ΜΣΠΑ, ενώ παράλληλα διασφαλίζεται ότι το 99 % των εκπομπών καλύπτεται από το πεδίο εφαρμογής του ΜΣΠΑ. Νωρίτερα αυτόν τον μήνα, οι συννομοθέτες κατέληξαν σε συμφωνία επί του τροποποιημένου κανονισμού, με την οποία διατηρούνται οι κύριες παράμετροι της πρότασης της Επιτροπής.

3. Εργασίες που βρίσκονται σε εξέλιξη σε άλλους τομείς της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία

Εκτός από την πρώτη δέσμη συγκεκριμένων δράσεων που αναλήφθηκαν βάσει της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία, έχει σημειωθεί αξιοσημείωτη πρόοδος σε διάφορους τομείς που σχετίζονται με την εν λόγω στρατηγική. Έχει προχωρήσει η εφαρμογή του σχεδίου δράσης για την οικονομικά προσιτή ενέργεια από τότε που εγκρίθηκε τον Φεβρουάριο του 2025. Στις 16 Ιουνίου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η πολωνική προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύστησαν από κοινού την **ειδική ομάδα για την Ενεργειακή Ένωση**. Η ειδική ομάδα θα αντιμετωπίσει το ζήτημα των τεχνικών και κανονιστικών φραγμών που εμποδίζουν την ολοκλήρωση μιας πραγματικής Ενεργειακής Ένωσης, με την ενίσχυση της χρήσης και της ανάπτυξης άρτια διασυνδεδεμένων υποδομών, την αντιμετώπιση των εθνικών φραγμών αδειοδότησης, την ενίσχυση των εγκαταστάσεων αποθήκευσης και της χρήσης υπηρεσιών ευελιξίας, τη βελτίωση του συντονισμού των περιφερειακών, εθνικών και ενωσιακών δράσεων και τη στήριξη βασικών δράσεων για την εφαρμογή του σχεδίου δράσης για την οικονομικά προσιτή ενέργεια, για παράδειγμα όσον αφορά την αδειοδότηση, τη φορολογία και την ευελιξία του συστήματος.

Η χρηματοδότηση είναι καίριας σημασίας. Η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων συνεργάστηκαν στενά για την ανάπτυξη νέων χρηματοπιστωτικών προϊόντων —επιλέξιμων στο πλαίσιο του προγράμματος InvestEU— που αποσκοπούν στη μείωση των κινδύνων που συνδέονται με επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα. Στις 19 Ιουνίου η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (στο εξής: ΕΤΕπ) δρομολόγησε νέα προγράμματα για την παροχή αντεγγυήσεων σε συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (στο εξής: ΣΑΗΕ) που συνάπτονται μεταξύ των φορέων ανάπτυξης καθαρής ενέργειας και της βιομηχανίας, με δυνατότητα χορήγησης ποσού ύψους 500 εκατ. EUR. Με αυτήν την πρωτοβουλία επιδιώκεται να διευκολυνθεί η πρόσβαση της βιομηχανίας σε σταθερότερες τιμές ενέργειας και να προωθηθούν οι επενδύσεις σε έργα νέας γενιάς. Επιπλέον, η ΕΤΕπ δρομολόγησε ένα δεύτερο πρόγραμμα αντεγγυήσεων ύψους 1,5 δισ. EUR για τον μετριασμό των κινδύνων που συνδέονται με την κατασκευή νέων εξαρτημάτων δικτύου (εφαρμόζοντας το μοντέλο που χρησιμοποιεί ήδη για τον τομέα της αιολικής ενέργειας), το οποίο είναι ζωτικής σημασίας για τις αυξανόμενες ανάγκες του δικτύου σε ολόκληρη την Ευρώπη, καθώς και το πρόγραμμα TechEU, που θα συμβάλει στην κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού για τη στήριξη της ανατρεπτικής καινοτομίας, την ενίσχυση της βιομηχανικής ικανότητας της Ευρώπης και την επέκταση των εταιρειών. Επεκτείνει επίσης τη χρηματοδοτική ικανότητα της δέσμης μέτρων για την αιολική ενέργεια από 5 δισ. EUR σε 6,5 δισ. EUR και δημιούργησε ένα νέο προϊόν εγγυήσεων για αναδυόμενες καθарές τεχνολογίες με δανειοδοτικό κονδύλιο της ΕΤΕπ ύψους 250 εκατ. EUR που θα υποστηριχθεί από το InvestEU.

Επίσης, έως το τέλος του 2025 η Επιτροπή αναμένεται ότι θα καταφέρει να δρομολογήσει πιλοτικό έργο σχετικά με την επικείμενη Τράπεζα για την Απανθρακοποίηση της Βιομηχανίας. Πρόκειται για δημοπρασία με προϋπολογισμό 1 δισ. EUR και στόχο την απανθρακοποίηση της θερμότητας των βιομηχανικών διεργασιών μέσω του εξηλεκτρισμού και της άμεσης θερμότητας από ανανεώσιμες πηγές (όπως η ηλιοθερμική ή η γεωθερμική ενέργεια). Θα ωφελήσει τις επιχειρήσεις σε διάφορους βιομηχανικούς τομείς, συμπεριλαμβανομένων των μεσαίων επιχειρήσεων. Χρησιμεύει ως οδηγός για τη λειτουργία της Τράπεζας για την Απανθρακοποίηση της Βιομηχανίας, καθώς στηρίζει έργα με μειώσεις των ανθρακούχων εκπομπών ως εργαλείο μέτρησης. Τον Απρίλιο μια μείζων διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη κατέδειξε την ισχυρή στήριξη της εν λόγω πρωτοβουλίας από τη βιομηχανία. Στη συνέχεια, η Επιτροπή δημοσίευσε προς διαβούλευση το σχέδιο των όρων και προϋποθέσεων της δημοπρασίας.

Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης τους δύο πρώτους καταλόγους στρατηγικών έργων που θα λάβουν στήριξη στο πλαίσιο της πράξης για τις κρίσιμες πρώτες ύλες, οι οποίοι καλύπτουν έργα τόσο εντός της ΕΕ όσο και σε τρίτες χώρες. Τα επιλεγμένα έργα καλύπτουν ευρύ φάσμα πρώτων υλών στρατηγικής σημασίας και σταδίων της αξιακής αλυσίδας και θα συμβάλουν στον ασφαλή εφοδιασμό της ΕΕ με πρώτες ύλες στρατηγικής σημασίας. Για να διασφαλιστεί η έγκαιρη υλοποίηση των έργων, θα χορηγηθεί στήριξη για τη διευκόλυνση των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων, καθώς και για την επιτάχυνση της αδειοδότησης των έργων στην ΕΕ.

Η περαιτέρω **ανάπτυξη πρωτοπόρων αγορών** αποτελεί βασική προτεραιότητα της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία. Στις 6 Απριλίου η Επιτροπή ενέκρινε το **πρόγραμμα εργασίας για την περίοδο 2025-2030 σχετικά με τον κανονισμό για τον οικολογικό σχεδιασμό για βιώσιμα προϊόντα και τον κανονισμό για την ενεργειακή επισήμανση**. Στο πρόγραμμα παρέχεται κατάλογος προϊόντων στα οποία θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα, όπως ο χάλυβας και το αλουμίνιο, προκειμένου να θεσπιστούν απαιτήσεις σχετικά με τον οικολογικό σχεδιασμό και την ενεργειακή επισήμανση κατά την επόμενη πενταετία. Με αυτόν τον τρόπο αναμένεται να προωθηθεί η υιοθέτηση βιώσιμων, επισκευάσιμων, κυκλικών και ενεργειακά αποδοτικών προϊόντων σε ολόκληρη την Ευρώπη. Εφόσον υπάρξει σωστός σχεδιασμός, οι εναρμονισμένες απαιτήσεις βιωσιμότητας των προϊόντων σε επίπεδο ΕΕ θα ενισχύσουν την ενιαία αγορά, θα αποτρέψουν τους φραγμούς στο εμπόριο, θα βελτιώσουν τους

ισότιμους όρους ανταγωνισμού και την ενημέρωση των καταναλωτών και θα μειώσουν τον διοικητικό φόρτο.

Στο πλαίσιο του στρατηγικού διαλόγου για το μέλλον της αυτοκινητοβιομηχανίας που πραγματοποιήθηκε το πρώτο τρίμηνο του 2025 και όπως ανακοινώθηκε στο βιομηχανικό σχέδιο δράσης για την ευρωπαϊκή αυτοκινητοβιομηχανία, της 5ης Μαρτίου 2025, η Επιτροπή πρότεινε **ευελιξία στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας** ώστε να τηρηθούν οι στόχοι του 2025 όσον αφορά τις πωλήσεις στόλου με στοχευμένη αλλαγή του κανονισμού (ΕΕ) 2019/631, η οποία εγκρίθηκε από τους συννομοθέτες. Με αυτόν τον τρόπο παρέχεται στους κατασκευαστές πρόσθετη ευελιξία όσον αφορά τις υποχρεώσεις συμμόρφωσης, καθώς προβλέπεται τριετής περίοδος συμμόρφωσης για τα έτη 2025, 2026 και 2027, αντί της ετήσιας περιόδου συμμόρφωσης. Με τη στοχευμένη τροποποίηση θεσπίζεται αυτή η πρόσθετη ευελιξία για τους κατασκευαστές, ενώ διατηρείται παράλληλα το επίπεδο φιλοδοξίας του στόχου μείωσης των εκπομπών. Στόχος είναι η στήριξη των επενδύσεων στην καθαρή μετάβαση, με παράλληλη διατήρηση της συνολικής φιλοδοξίας για το κλίμα. Επίσης, στις 5 Μαρτίου η Επιτροπή επικαιροποίησε τον κατάλογο αποβλήτων με στόχο τη διατήρηση των μπαταριών και των κρίσιμων πρώτων υλών τους στην οικονομία για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

Ο μηχανισμός υποδομών εναλλακτικών καυσίμων (AFIF), που εντάσσεται στο πλαίσιο του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη», διέθεσε 570 εκατ. EUR για την ανάπτυξη υποδομών φόρτισης για την περίοδο 2025-2026, με εστίαση στα βαρέα οχήματα. Κατά τη δεύτερη καταληκτική ημερομηνία της 11ης Ιουνίου 2025 είχαν υποβληθεί 25 προτάσεις έργων με συνολικό επενδυτικό κόστος 665 εκατ. EUR. Συνολικά, ζητήθηκε χρηματοδότηση της ΕΕ ύψους περίπου 287 εκατ. EUR για έργα υποδομών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων, εκ των οποίων 245 εκατ. EUR για ειδικές υποδομές φόρτισης βαρέων οχημάτων.

Όσον αφορά την εξωτερική διάσταση, η Επιτροπή ξεκίνησε διαπραγματεύσεις για τη σύναψη της πρώτης εταιρικής σχέσης καθαρού εμπορίου και επενδύσεων με τη Νότια Αφρική κατά τη συνόδο κορυφής ΕΕ – Νότιας Αφρικής στις 13 Μαρτίου 2025. Η εταιρική σχέση αναπτύσσεται σε συνεργασία με βασικούς στρατηγικούς εταίρους με στόχο την αποτελεσματική διαχείριση των εξαρτήσεων στρατηγικής σημασίας και την ενίσχυση του ρόλου της ΕΕ σε παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες κρίσιμης σημασίας. Η Επιτροπή και η Νότια Αφρική δεσμεύτηκαν να επιδιώξουν την επίτευξη συμφωνίας για τη στήριξη της ανάπτυξης καθαρότερων αξιακών αλυσίδων στρατηγικής σημασίας για τις πρώτες ύλες. Σε αυτό περιλαμβάνεται η έμφαση στον τοπικό εμπλουτισμό, στην ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές και από πηγές με χαμηλές ανθρακούχες εκπομπές (συμπεριλαμβανομένου του ασφαλούς και βιώσιμου υδρογόνου χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών) και στην καθαρή τεχνολογία μέσω της βελτίωσης των συνθηκών με στόχο τις αμοιβαία επωφελείς επενδύσεις. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια της συνόδου κορυφής, η Επιτροπή ανακοίνωσε δέσμη επενδυτικών μέτρων της Global Gateway ύψους 4,7 δισ. EUR, από τα οποία το ποσό των 4,4 δισ. EUR θα επενδυθεί σε έργα που στηρίζουν τη μετάβαση της χώρας σε καθαρές και δίκαιες μορφές ενέργειας. Η Επιτροπή σκοπεύει να προχωρήσει αποφασιστικά ως προς την εταιρική σχέση καθαρού εμπορίου και επενδύσεων με τη Νότια Αφρική ενόψει της συνόδου κορυφής της G20 στο Γιοχάνεσμπουργκ, η οποία έχει προγραμματιστεί για τις 22-23 Νοεμβρίου 2025.

Η Επιτροπή έχει επίσης **αυστηροποιήσει το μέτρο διασφάλισης για τον χάλυβα** με σκοπό την προστασία της ενωσιακής χαλυβουργίας από την αύξηση των εισαγωγών, υλοποιώντας το σχέδιο δράσης της ΕΕ για τον χάλυβα και τα μέταλλα. Μολονότι οι περισσότερες προσαρμογές τέθηκαν σε ισχύ την 1η Απριλίου, οι αλλαγές που αφορούν τον βραδύτερο ρυθμό ελευθέρωσης και την κατάργηση της μεταφοράς αχρησιμοποίητων όγκων θα τεθούν σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2025. Δεδομένου ότι η νομική ισχύς του μέτρου διασφάλισης θα λήξει στις 30 Ιουνίου 2026, τον Σεπτέμβριο

του 2025 η Επιτροπή θα προτείνει ένα μακροπρόθεσμο μέτρο για τον χάλυβα που θα παρέχει ένα εξαιρετικά αποτελεσματικό επίπεδο προστασίας στον τομέα της ενωσιακής χαλυβουργίας μετά τον Ιούνιο του 2026. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό υπό το πρίσμα της αύξησης των δασμών των ΗΠΑ στα προϊόντα αλουμινίου και χάλυβα, η οποία επιδεινώνει τη δύσκολη κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι εν λόγω βιομηχανίες.

Η ενίσχυση της **κυκλικότητας** αποτελεί σημαντική οδό για την **απανθρακοποίηση και την ανταγωνιστικότητα των μεταλλουργικών βιομηχανιών**. Ωστόσο, ο όγκος των απορριμμάτων μετάλλων που χρησιμοποιούνται για ανακύκλωση στην ΕΕ μειώνεται λόγω της μειωμένης ζήτησης από τη βιομηχανία της ΕΕ και των υψηλότερων τιμών για τα απορρίμματα μετάλλων που καταβάλλονται σε τρίτες χώρες. Για την αντιστροφή αυτής της τάσης, η Επιτροπή, ως πρώτο βήμα, δημοσιοποίησε τα σχετικά δεδομένα από τη βάση δεδομένων τελωνειακής επιτήρησης, όπως έπραξε πρόσφατα και στον τομέα των χημικών προϊόντων. Η πρωτοβουλία αυτή αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου μηχανισμού παρακολούθησης των εισαγωγών και των εξαγωγών αλουμινίου, χαλκού και χάλυβα με τον οποίο θα βελτιωθεί η διαθεσιμότητα πληροφοριών για την αγορά, με αποτέλεσμα να προωθούνται κυκλικές πρακτικές και να διευκολύνεται η θέσπιση εμπορικών μέτρων για τη διασφάλιση της επαρκούς διαθεσιμότητας απορριμμάτων μετάλλων στην ΕΕ, ανάλογα με τις ανάγκες, αρχής γενομένης με τα μέτρα για το αλουμίνιο. Η Επιτροπή θα καταβάλει επίσης προσπάθειες για την αύξηση της ζήτησης για ανακυκλωμένα προϊόντα.

Στο πλαίσιο τόσο της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία όσο και του σχεδίου δράσης για την αυτοκινητοβιομηχανία ανακοινώθηκε ότι η Επιτροπή θα προτείνει **όρους για ξένες επενδύσεις**, ειδικότερα στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας, συμπεριλαμβανομένων των εξαρτημάτων, με άμεση προτεραιότητα την αλυσίδα εφοδιασμού μπαταριών. Η Επιτροπή θα προτείνει ειδικούς όρους σχετικά με τα κριτήρια ανθεκτικότητας και βιωσιμότητας στο πλαίσιο της πράξης για την επιτάχυνση της απανθρακοποίησης της βιομηχανίας και, ενδεχομένως, άλλες πρωτοβουλίες.

Η Επιτροπή, σε στενή διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη του κλάδου και τα κράτη μέλη, θα προτείνει μέτρα για να διασφαλιστεί ότι οι ξένες επενδύσεις στην ΕΕ συμβάλλουν πιο αποτελεσματικά στη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας της ΕΕ, στο τεχνολογικό πλεονέκτημα και στην οικονομική ανθεκτικότητά της, καθώς και στη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας στην ΕΕ. Για παράδειγμα, για έργα που περιλαμβάνουν ξένες επενδύσεις, και ιδίως δημόσια χρηματοδότηση, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να ξεετάζουν συλλογικά όρους όπως η κυριότητα του εξοπλισμού, οι εισροές ενωσιακής προέλευσης, η πρόσληψη προσωπικού με έδρα στην ΕΕ, η ανάγκη για κοινές επιχειρήσεις ή μεταβιβάσεις διανοητικής ιδιοκτησίας, αρχής γενομένης από ορισμένους στρατηγικούς τομείς, όπως για παράδειγμα η αυτοκινητοβιομηχανία ή η παραγωγή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Ειδικότερα, όσον αφορά τον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας, η Επιτροπή σχεδιάζει να συζητήσει με τα κράτη μέλη και τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη τρόπους μεγιστοποίησης της προστιθέμενης αξίας των εισερχόμενων επενδύσεων και να συνδράμει ώστε να αποτραπούν ο ανταγωνισμός προς τα κάτω και ο κατακερματισμός της εσωτερικής αγοράς. Οι εν λόγω συνθήκες θα παράσχουν τη βάση για συνεργασία με βασικούς διεθνείς εταίρους που πραγματοποιούν σημαντικές επενδύσεις στην ΕΕ και ιδίως στον τομέα της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και στην αλυσίδα εφοδιασμού της αυτοκινητοβιομηχανίας.

Η Επιτροπή θα προτείνει σύντομα **δέσμη μέτρων για τα χημικά προϊόντα**, συμπεριλαμβανομένων ενός **σχεδίου δράσης για τη χημική βιομηχανία της ΕΕ και μιας πράξης Omnibus για τα χημικά προϊόντα**. Το σχέδιο δράσης θα εισαγάγει συγκεκριμένα μέτρα για την ενίσχυση της παγκόσμιας

ανταγωνιστικότητας του ευρωπαϊκού τομέα χημικών προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, και θα ενισχύσει τη βάση παραγωγής του μέσω δράσεων σε βασικούς τομείς, όπως η παραγωγή κρίσιμης σημασίας, οι τιμές της ενέργειας και η στήριξη της καινοτομίας και της απανθρακοποίησης.

Όπως ανακοινώθηκε στη συμφωνία για καθαρή βιομηχανία, **η Επιτροπή δημιούργησε τον κόμβο στήριξης για σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (στο εξής: ΣΕΚΕΕ) προκειμένου να επιταχυνθεί ο σχεδιασμός νέων ΣΕΚΕΕ.** Η Επιτροπή παρέχει επί του παρόντος στήριξη σε διάφορα κράτη μέλη προκειμένου να επιταχυνθεί ο σχεδιασμός των νέων ΣΕΚΕΕ που εγκρίθηκαν από το κοινό ευρωπαϊκό φόρουμ για τα ΣΕΚΕΕ τον Νοέμβριο του 2024 και τον Μάρτιο του 2025. Οι εργασίες σχετικά με το ΣΕΚΕΕ για τα κυκλικά προηγμένα υλικά και τα ΣΕΚΕΕ για τις καινοτόμες πυρηνικές τεχνολογίες θα συμβάλουν ειδικότερα στην επιτάχυνση της επίτευξης των στόχων της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία.

Επίσης, στις 13 Ιουνίου 2025 η Επιτροπή ενέκρινε το **ενδεικτικό πυρηνικό πρόγραμμα** (στο εξής: PINC). Στο εν λόγω πρόγραμμα παρέχεται επικαιροποιημένη επισκόπηση των επενδυτικών αναγκών στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας στην ΕΕ και των βέλτιστων πρακτικών των μοντέλων χρηματοδότησης για αποτελεσματικά επενδυτικά σχέδια. Για την υλοποίηση των σχεδίων των κρατών μελών σχετικά με την πυρηνική ενέργεια θα απαιτηθούν σημαντικές επενδύσεις, ύψους περίπου 241 δισ. EUR έως το 2050, τόσο για την παράταση της διάρκειας ζωής των υφιστάμενων αντιδραστήρων όσο και για την κατασκευή νέων αντιδραστήρων μεγάλης κλίμακας. Απαιτούνται πρόσθετες επενδύσεις για τους μικρούς δομοστοιχειωτούς αντιδραστήρες (SMR), τους προηγμένους δομοστοιχειωτούς αντιδραστήρες (AMR) και τους μικροαντιδραστήρες, καθώς και για την παραγωγή ενέργειας από σύντηξη για το μακροπρόθεσμο μέλλον.

Έχουν επίσης ληφθεί σημαντικά μέτρα για την ενίσχυση **των δεξιοτήτων και της ποιότητας των θέσεων εργασίας** στην ΕΕ, στο πλαίσιο της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία. Στις 5 Μαρτίου 2025 εκδόθηκε ανακοίνωση σχετικά με την Ένωση Δεξιοτήτων, με την οποία θεσπίζονται βασικές πρωτοβουλίες, όπως το ευρωπαϊκό συμβούλιο υψηλού επιπέδου για τις δεξιότητες και το παρατηρητήριο δεξιοτήτων, ενώ παράλληλα ενισχύονται οι υφιστάμενες πρωτοβουλίες αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης. Επιπλέον, η Επιτροπή ξεκίνησε διαβουλεύσεις με τους κοινωνικούς εταίρους για την κατάρτιση του χάρτη πορείας για την ποιότητα των θέσεων εργασίας, εστιάζοντας στη στήριξη των διαδικασιών αναδιάρθρωσης και των δίκαιων μεταβάσεων, και πρότεινε στοχευμένες τροποποιήσεις στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση και στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (EKT+) στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης της πολιτικής συνοχής, με σκοπό να επιταχυνθεί και να ενισχυθεί η στήριξη των εργαζομένων που διατρέχουν κίνδυνο απώλειας της θέσης εργασίας τους λόγω αναδιάρθρωσης που συνδέεται με την απανθρακοποίηση.

Η **ενδιάμεση επανεξέταση της πολιτικής συνοχής**, που προτάθηκε από την Επιτροπή τον Απρίλιο, θα προσφέρει στα κράτη μέλη και τις περιφέρειες τη δυνατότητα, μέσω των προγραμμάτων τους, να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης και να γεφυρώσουν το χάσμα καινοτομίας. Ενώ η πρόταση βρίσκεται ακόμη υπό διαπραγμάτευση στο πλαίσιο της διαδικασίας συναπόφασης, η Επιτροπή προσβλέπει σε ένα φιλόδοξο τελικό αποτέλεσμα. Στο πλαίσιο αυτό, θα είναι δυνατή η παροχή στήριξης από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης προς μεγάλες επιχειρήσεις όταν συμβάλλουν σε σημαντικό έργο κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ή όταν δραστηριοποιούνται σε κρίσιμους τομείς, όπως η άμυνα, οι στρατηγικές τεχνολογίες και η απανθρακοποίηση. Επιπλέον, θα στηριχθεί η ενεργειακή μετάβαση με την προώθηση ενεργειακών γραμμών διασύνδεσης (χερσαία και υποθαλάσσια καλώδια που συνδέουν τα συστήματα ηλεκτρικής ενέργειας γειτονικών χωρών) και τη δημιουργία υποδομών επαναφόρτισης. Επίσης, οι επενδύσεις στην οικονομικά προσιτή και ενεργειακά

αποδοτική στέγαση, στη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων και στην καινοτομία που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP) θα ενισχύσουν τη βιομηχανική βάση στους τομείς της καθαρής τεχνολογίας σε όλες τις περιφέρειες. Η Επιτροπή πρότεινε, ως οικονομικό κίνητρο για επενδύσεις σε στρατηγικές προτεραιότητες, τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες να έχουν τη δυνατότητα να επωφεληθούν το 2026 από προχρηματοδότηση ύψους 30 % και από υψηλότερα ποσοστά συγχρηματοδότησης για έργα που αναπτύσσονται στο πλαίσιο των στρατηγικών προτεραιοτήτων.

3. Συμπέρασμα

Η επιτυχής υλοποίηση της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία βασίζεται στη δέσμευση των κρατών μελών και των αρχών τους να θέσουν αποτελεσματικά σε εφαρμογή τις δράσεις της.

Η Επιτροπή παραμένει σταθερή στη δέσμευσή της να υλοποιήσει τη συμφωνία για καθαρή βιομηχανία και να καταστήσει την απανθρακοποίηση κινητήρια δύναμη της ανταγωνιστικότητας και της ευημερίας της Ευρώπης, μεταξύ άλλων προτείνοντας τον ενδιάμεσο στόχο για το 2040 στην πορεία προς την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050. Θα υλοποιήσει τις υπόλοιπες δράσεις της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία μέσω μιας σειράς δεσμών μέτρων, εκ των οποίων οι επόμενες έχουν προγραμματιστεί για το δεύτερο εξάμηνο του 2025. Κάθε δέσμη μέτρων θα είναι προσαρμοσμένη ώστε να καλύπτονται συγκεκριμένες πτυχές των στόχων της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία, ενισχύοντας με αυτόν τον τρόπο τις συλλογικές προσπάθειες για την τόνωση της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης και την προώθηση της επίτευξης των στόχων της ΕΕ για απανθρακοποίηση.